

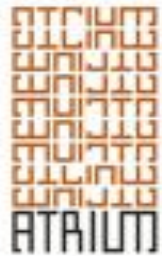
Važnost rudarske baštine u tumačenju ATRIUM rute Podlabin

Dijana Muškardin, prof. savjetnik
Srednja škola Mate Blažine Labin

Labin, 4.7.2023.

Primjer iz prakse- projektna nastava

- Cilj je analizirati i vrednovati ulogu rudarstva u razvoju i stvaranju rudarskog identiteta. Unutar nastavnog sata ostvareni su sljedeći odgojno-obrazovni ciljevi:
 - ✓ izdvojene su ideje i mogućnosti prenamjene rudarske baštine u kulturno-turističko-gospodarske prilike,
 - ✓ analizirala se građa o povijesti rudarstva, vršili intervjui s rudarima te terenskim radom obišla rudarska okna Labinštine,
 - ✓ vrednovala se rudarska baština.

ATRIUM
Architecture
of Totalitarian Regimes
of the XX Century
in Europe's Urban Memory

Cultural route
of the Council of Europe
Itinéraire culturel
du Conseil de l'Europe

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

www.atriumroute.eu

ATRIUM
Association

ATRIUM
Cultural
Route

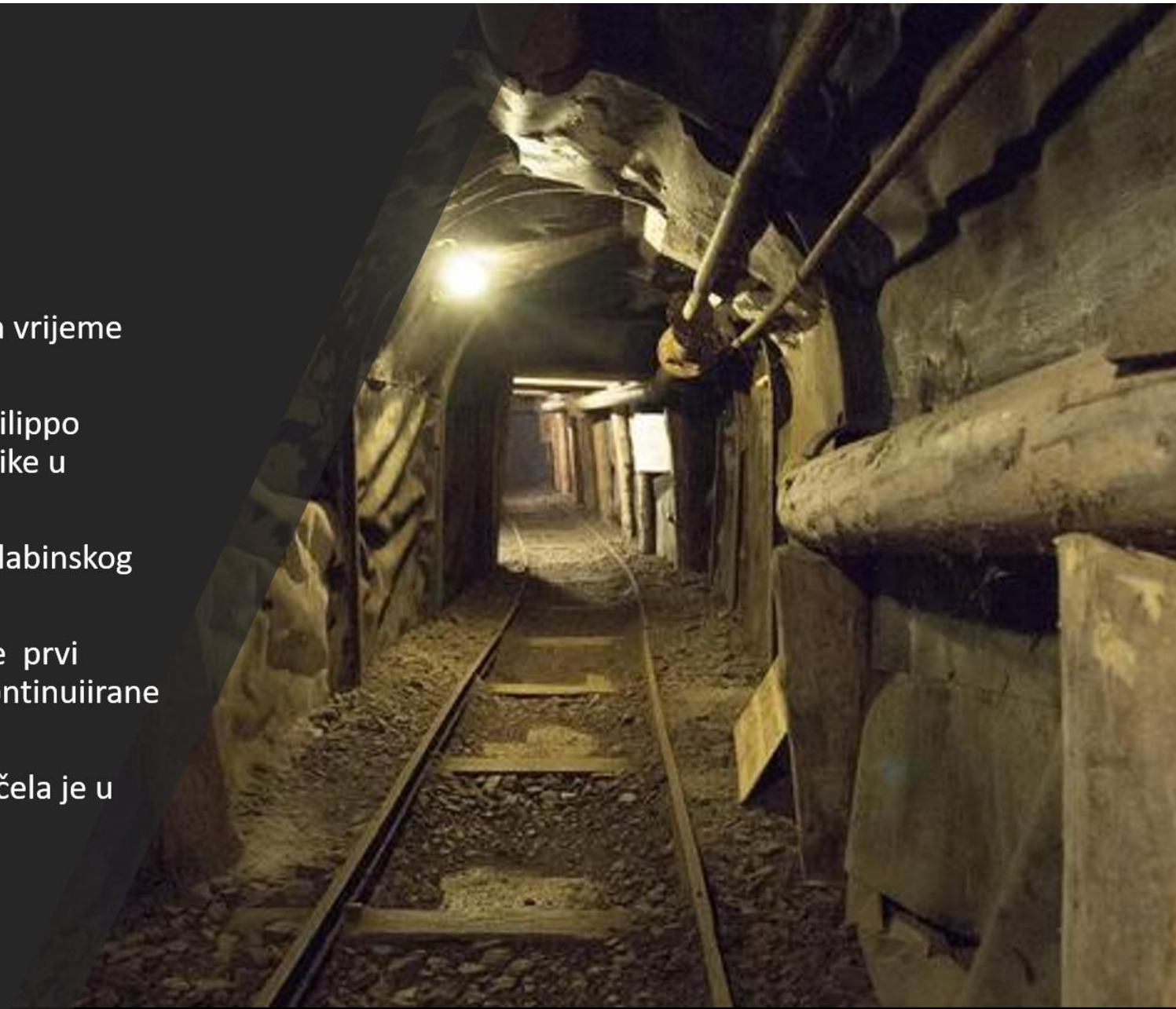
ATRIUM PLUS
Project
ATRIUM GO!

Što je ATRIUM?

Rударство

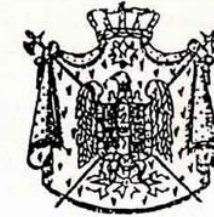
Rudarska djelatnost javlja se još za vrijeme Mletačke republike

- ✓ podaci govore o 1626. kada je Filippo Varenzi dobio koncesiju za rudnike u Labinu
- ✓ 1659. postojanje koncesije i za labinskog notara Lodovica Dragogne
- 1785. - šećerana u Rijeci postaje prvi stalni kupac ugljena, početak kontinuirane rudarske proizvodnje
- prva rudarska proizvodnja započela je u Krapnu 14. VIII. 1785.

Dekret kojim se 1807. dozvoljava izvoz ugljena iz Istre. →

- razdoblje francuske vlasti, 1807. - 1808. postojanje dvaju dekreta o intenzivnom rudarenju
- 1835. suvlasnik rudnika **bečki bankar Rotshild** (Austrija): otvaraju se nova okna i potkopi te grade rudarska naselja
- **Raša** – sagrađena u 547 dana (inauguracija 4. 11.1937.)
- **Podlabin** - gradnja 1939. - 1942. inauguracija 28. 10. 1942., na 20. obljetnicu Marša na Rim)
- razvoj rudarstva

NAPOLÉONE,

Per la grazia di Dio e per le Costituzioni, Imperatore de' Francesi e Re d' Italia :

EUGENIO NAPOLEONE di Francia, Vice-Re d' Italia, Principe di Venezia, Arcicancelliere di Stato dell' Impero Francese, a tutti quelli che vedranno le presenti, salute :

Visti gli Articoli 7 e 9 del Decreto di S. M. 12 gennaio 1807, sulle contribuzioni dell' Istria ;
Sopra rapporto del Ministro delle Finanze,

Noi, in virtù dell' Autorità che Ci è stata delegata dall' Altissimo ed Augustissimo Imperatore e Re NAPOLÉONE I, Nostro onoratissimo Padre e grazioso Sovrano, abbiamo decretato ed ordinato quanto segue:

Art. I.

È permessa l' esportazione del Carbon fossile dall' Istria per l' estero a tutto luglio 1807.

II.

Sortendo dall' Istria, il Carbon fossile sarà sottoposto al pagamento di un Dazio del due per cento del suo valore.

III.

Il Ministro delle Finanze è incaricato dell' esecuzione del presente Decreto che sarà pubblicato ed inserito nel Bollettino delle Leggi.

Dato in Milano li 6 aprile 1807.

EUGENIO NAPOLEONE.

Per il Vice-Re,
Il Consigliere Segretario di Stato
L. VACCARI.

Rudarska okna

Labin

Raša

Tupljak

Vinež

Štrmac

Ripenda

Karta s prikazom rudarskih okna Labinštine

Izvor: A. Braun i dr., Rudarsko-industrijski sklop

Pozzo Littorio pored Labina, *Prostor*, 27 (2019), 1 (57), str. 39.

Labinska republika

- samouprava nastala za rudarske pobune na Labinštini od 2.III. do 8. IV. 1921.
- proglašenje republike pod krilaticom:
Kova je nasa!
- značenje:
 1. tumačenje da je Labinska republika bila **prvi ustanak protiv fašizma u svijetu**
 2. **primjer sindikalne borbe rudara-** rudari sami rukovode proizvodnjom rudnika
 3. značaj Labinske republike leži i u njezinom **internacionalnom političkom karakteru**

Fašizam u Istri

- nastanak Podlabina
- Rapalskim ugovorom 1920. Istra postaje i službeno dio Kraljevine Italije
- fašizam službeno 1922.
- sprovedeni zakoni, talijanizacija
- tri faze razvoja fašizma u Istri
- razdoblje preživljavanja (biološkog, nacionalnog, kulturnog, ljudskog...)

Prepoznatljiv znak Istarskog nacionalnog bloka- prevlast fašista, 1921.

Vjerujte, poslušajte, borite se!

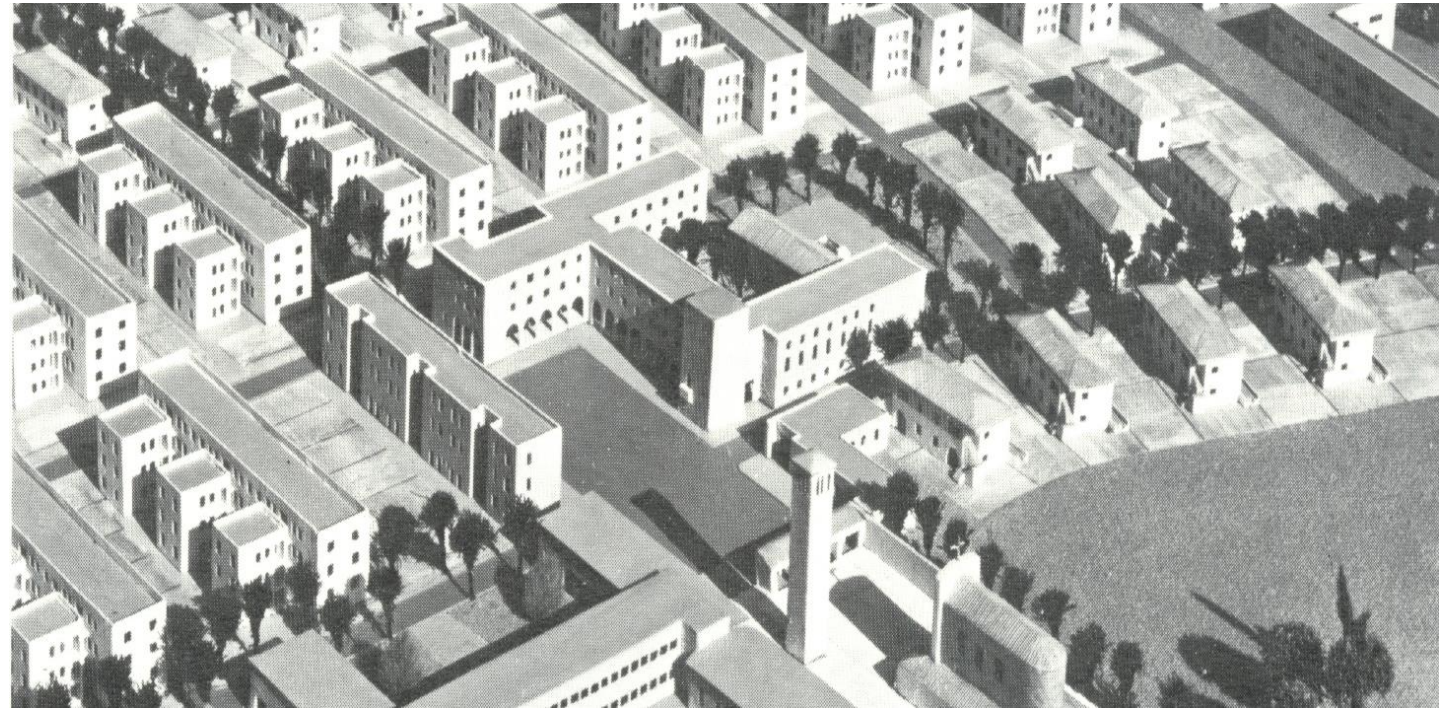
Labin, rudarski grad

Sagrađeno za vrijeme fašizma:

- Trg labinskih rudara i crkva
- Stambena zona
- Industrijska zona Pijacal

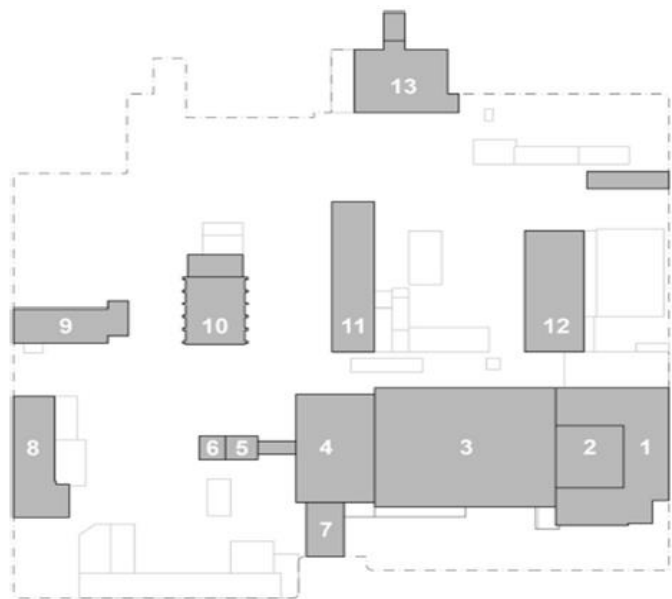
Podlabin- Pozzo Littorio

- fašistička politika- ukupno 12 **Citta' di fondazione**
- najmlađi od 12 novoplaniranih gradova
- pozzo = okno
- naselje je projektirano za više od
- 3000 stanovnika
- stil talijanskog racionalizma

Pjocal

- Zaštićeno kulturno dobro pri Ministarstvu kulture RH od 2006. godine

- 1 upravna zgrada
- 2 *Mramorna dvorana*
- 3 *Veliko kupatilo*
- 4 *Lamparna*
- 5 Topla veza
- 6 *Šoht* (okno)
- 7 ambulanta
- 8 kompresorska stanica
- 9 trafostanica
- 10 izvozni stroj
- 11 radionica
- 12 skladište
- 13 termocentrala

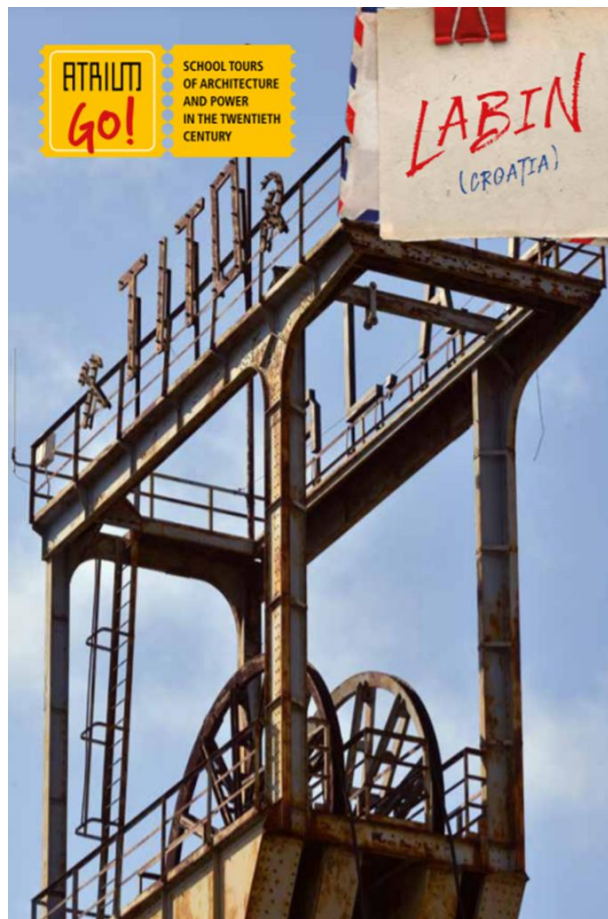
Sl.6. Plan rudarsko-industrijskog sklopa na Pjocalu. Građevine prve etape označene su sivo, a izvorni obuhvat sklopa (ujedno obuhvat kulturnog dobra) crtkanom linijom.

Atrium route - Podlabin

BROŠURA S AKTIVNOSTIMA

Radionica ruta ATRIUM iz ptičje
perspektive
Radionica Rudarski menu
Radionica fašistička propaganda

Radionica- Fašistička propaganda

- Učenik će moći procijeniti i analizirati utjecaj propagande na mijenjanje stavova i utvrditi utjecaj totalitarnih režima na svakodnevni život

Ishodi:

- definirati pojam propagande koristeći se tekstom (PP)i navodeći osnovne elemente propagande
- analizirati elemente kulta ličnosti na povijesnom izvoru iz njemačkog tiska
- procijeniti posljedice nastanka totalitarnih režima na društveni, politički, gospodarski razvoja suvremenog društva
- ocijeniti moć propagande u stvaranju nove vlasti, mijenjanju životnih stajališta na temelju ponuđenih povijesnih izvora

Sadržaj: Društveni razvoj Hrvatske, Europe i svijeta u međuratnom razdoblju: društvo i svakodnevica u parlamentarnoj demokraciji i totalitarizmima

A. Društvo
POV SŠ A.4.1. Učenik prosuđuje odnose različitih društvenih skupina te dinamiku društvenih promjena u Hrvatskoj, Europi i svijetu u prvoj polovici 20. stoljeća.